

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการติดตามสภาพการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) โดยศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเรียน จำนวน 18 โรงเรียน โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการใช้หลักสูตรของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร
  - 1.1 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 1.2 บทบาทของบุคลากรในการนำหลักสูตรไปใช้
2. การใช้หลักสูตร
  - 2.1 การบริหารหลักสูตร
  - 2.2 การสอน
3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน)
4. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
5. โครงการอบรม สัมมนาครูผู้สอนภาษาจีนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2520 : 1) ได้ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่จุดหมายตามแผนการศึกษาชาติ และหมายรวมถึงเอกสารหลักสูตร กระบวนการวิธีการสอนของครู กระบวนการเรียนของนักเรียนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

สวัสดี้ จงกล (2521 : 20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตรหมายถึงข้อกำหนดที่ว่าด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาแนวทางดำเนินงานเนื้อหาสาระซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และ

พฤติกรรมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ภิญโญ สาธร (2523 : 1) กล่าวว่าหลักสูตรคือ โครงการเตรียมเด็กและเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพ ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมภายในขอบเขตของวัฒนธรรมของสังคมนั้น

สุมิตร คุณากร (2523 : 2) กล่าวว่า หลักสูตรในระดับโรงเรียนหมายถึงโครงการประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้นักเรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกโรงเรียนก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529 : 12) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรหมายถึง กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน

อ่าง บัวศรี (2531 : 7) ได้กำหนดนิยามหลักสูตรว่า หลักสูตรหมายถึงแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 60) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายของแผนการศึกษา เนื้อหาของความรู้และประสบการณ์ที่จะจัดให้ผู้เรียน กระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

ดุษฎี พงษ์ศาสตร์ (2532 : 139) กล่าวว่า หลักสูตรคือ แผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติ หลักสูตรจะประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาของวิชาการ สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 40-41) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการดังนี้

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการเรียนการสอนตามที่ยุ่่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลผลิต (Output) คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

เอกวิทย์ ณ ถลาง (อ้างถึงในวิชัย ดิสสระ, 2535 : 10) กล่าวว่าหลักสูตร “หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาวิชา ทักษะ ทักษะปฏิบัติ แบบพฤติกรรม กิจกรรม สิ่งแวดล้อม...เมื่อประมวลเข้าแล้วก็จะประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก”

Good (1959) ให้คำจำกัดความว่า หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาให้จบชั้นหรือประกาศนียบัตรในหมวดวิชาที่สำคัญ หรือเป็นเค้าโครงทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตรเพื่อจะสามารถเข้าเรียนต่อในทางอาชีพต่อไป

Taba (1962) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง แนวทางในการเตรียมผลเมืองที่จะให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตให้แก่วัฒนธรรมนั้น

Crow and Crow (1980) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย สังคม ปัญญาและจิตใจ

Hass (1983) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง การจัดวางแผนการศึกษา และการจัดประมวลประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียนภายใต้การดำเนินการของโรงเรียน

Passe (1999) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถค้นพบได้ในแต่ละวิชาที่ครูได้ทำการเปิดสอนในโรงเรียนหรือวิทยาลัย ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะกำหนดความมุ่งหมาย เนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลายให้แก่ผู้เรียน

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหา กิจกรรมและประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อจัดให้แก่ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่วัยและเกิดพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน สามารถดำรงชีพได้อย่างมีความสุขในสังคม

ความสำคัญของหลักสูตร

ทัศนีย์ ศุภเมธี (2531) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแนวทางให้บุคคลผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการศึกษานำไปปฏิบัติ
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา ใช้ควบคุมระบบการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษาระดับต่าง ๆ
3. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานทางด้านการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายในการจัดการศึกษา ของรัฐ
4. หลักสูตรเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล การเรียนการสอน ซึ่งครูควรปฏิบัติตามอย่างจริงจัง
5. หลักสูตรเป็นตัวจักรสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือของรัฐในอันที่จะพัฒนาคน
6. หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่บอกถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม ประเทศชาติก็จะได้คนที่มีคุณภาพ
7. หลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ตลอดจนความสามารถของผู้เรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังคนไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติให้ได้ผลดี

อำภา บุญช่วย (2533) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ หรือเป็นบัญญัติของทางรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ดังนั้น หลักสูตรครู จึงเปรียบเทียบกับเสมือน "คำสั่ง" หรือ "ข้อบังคับ" ของทางราชการชนิดหนึ่งนั่นเอง
2. เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษา ในระดับต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งที่จะจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่โรงเรียน

3. เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวกควบคุมดูแลและติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล
4. เป็นแผนการปฏิบัติงาน หรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครู หลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมายจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งครูควรจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง
5. เป็นเครื่องมือของรัฐ ในอันที่จะพัฒนาคนและพัฒนากำลังคน ซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล
6. เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพก็จะทำให้คนในประเทศของตนมีคุณภาพ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้

...หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการแปลจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาในระดับต่าง ๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนหางเสือ ที่คอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือหลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือหลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้ และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความเจริญของชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพคนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่....

Alexander และ Saylor (1974) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นเสมือนแผนภูมิการเดินทางและตารางที่ยืดหยุ่นได้ในการดำเนินการศึกษา หลักสูตรจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชา การบริหารโรงเรียนและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาแต่ละระดับชั้นรวมอยู่ด้วย

Jackman (2001) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตร คือ การยึดเด็กเป็นศูนย์กลางหรือการเริ่มรับรู้ของเด็ก โดยการส่งเสริมพัฒนาการไปตามลำดับชั้นอายุและประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มในห้องเรียน
2. หลักสูตรเป็นการเตรียมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยวางแผนการจัดประสบการณ์ที่เกิดจากความรู้ความสามารถของเด็กเอง
3. หลักสูตรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติผ่านประสบการณ์ การสำรวจ การควบคุมตัวเองและเชื่อมั่นในความคิดของตัวเอง
4. หลักสูตรส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กมีวัฒนธรรม และความหลากหลายของภาษาอย่างเหมาะสม
5. หลักสูตรก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยการแสดงออกอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการทำกิจกรรมที่ตอบสนองของความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงอาจสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญเปรียบเสมือนทิศทางในการจัดการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในอนาคต

1.1 องค์ประกอบของหลักสูตร

มีนักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรที่ทำให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้

สมิทร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรจะประกอบด้วย

1. ความมุ่งหมาย (Objectives)
2. เนื้อหา (Content)
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation)
4. การประเมินผล (Evaluation)

พนัส หันนาคินทร์ (2529) กล่าวว่า หลักสูตร จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหาหลักสูตร

4. การนำหลักสูตรไปใช้

สุมน อมรวิวัฒน์ (2531) มีความเห็นว่า องค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแต่ละระดับ
2. การกำหนดวัน เวลาเรียน และอัตราเวลาเรียน
3. หัวข้อสังเขปในแต่ละหมวด และประสบการณ์ทั้งหมด
4. กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน รวมทั้งการประเมินผล
5. กิจกรรมของโรงเรียนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการ และประสบการณ์ของนักเรียน
6. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2531) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

บุญมี เณรยอด (2525) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางที่ชี้แนะว่าเรากำลังทำอะไรและจะดำเนินการในลักษณะใด เพื่อผลประโยชน์อะไรและจะติดตามผลโดยวิธีไหน
2. เนื้อหาของหลักสูตร คือ องค์แห่งความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนการที่จะได้เนื้อหาและประสบการณ์ที่พึงประสงค์ ต้องอาศัยกระบวนการ 2 อย่าง คือ การเลือกเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา
3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่แปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งรวมถึงกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือ การศึกษาหลักสูตร การวางแผนการสอน การสอน การประเมินผลการสอน
4. การประเมินผลหลักสูตร เพื่อหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่มากนักน้อยเพียงใด มีอะไรเป็นสาเหตุของความสำเร็จและความล้มเหลว ซึ่งมีขอบเขตของการวิเคราะห์ถึงตัวหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนและโครงการประเมินผลหลักสูตร

Taba (1962) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนว่า ต้องการให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนแก่ใครและสอนทำไม
2. เนื้อหาวิชา หมายถึง สาระของความรู้และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เนื้อหาเป็นรายละเอียดที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
3. วิธีสอนและการจัดดำเนินการ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไปสู่การสอนเนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนดด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีความรู้ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด
4. การประเมินผล เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ สมรรถภาพ ทักษะ เจตคติและคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่โดยใช้วัตถุประสงค์เป็นแนวทางในการประเมินผล

ความเห็นของ Taba สอดคล้องกับของ Beauchamp (1975) ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ประการเช่นกัน คือ

1. เนื้อหาสาระ และวิธีการจัด
2. จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ
3. แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

Glatthorn (1987) ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

1. นโยบายของหลักสูตร ซึ่งแสดงให้เห็นกลุ่มของกฎเกณฑ์ และแนวทางที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะควบคุมการพัฒนาและการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร
2. เป้าหมายของหลักสูตร เป็นผลที่ได้จากการศึกษาระยะยาว และมีลักษณะกว้าง ๆ ซึ่งผลที่ได้นั้นเป็นสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังว่าจะสัมฤทธิ์ผลโดยผ่านหลักสูตร
3. สาขาการศึกษา เป็นกลุ่มของประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีการกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาไว้หลายปี
4. แผนการศึกษา เป็นกลุ่มของประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมด ที่ถูกนำเสนอโดยโรงเรียนเพื่อกลุ่มของนักเรียนที่มีลักษณะเฉพาะ โดยปกติแล้วจะมีระยะเวลาหลายปี และประกอบด้วยสาขาการศึกษาหลายสาขา แผนการศึกษาเป็นนโยบายที่แสดงรายละเอียดว่ากลุ่มวิชาใดที่ต้องเรียน และกลุ่มวิชาใดเป็นวิชาเลือก ซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องเวลาและหน่วยการเรียนรู้ด้วย

5. วิชาที่ศึกษา เป็นกลุ่มย่อยของทั้งสาขาการศึกษาและแผนการศึกษา เป็นกลุ่มของประสบการณ์การเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้นภายใต้สาขาการศึกษา ที่นำเสนอโดยมีการกำหนดระยะเวลาอย่างเฉพาะเจาะจง (1 ปี 1 ภาคเรียน) เพื่อเกี่ยวข้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่นักเรียนจะได้รับวิชาที่ศึกษามาก จะนำเสนอเป็นชื่อและระดับชั้นที่ศึกษา

6. หน่วยที่ศึกษา เป็นกลุ่มย่อยของวิชาที่ศึกษา เป็นกลุ่มของประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยถูกนำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่ศึกษา โดยปกติจะใช้เวลาในแต่ละหน่วยที่ศึกษาจาก 1 ถึง 3 สัปดาห์

7. บทเรียน เป็นกลุ่มของประสบการณ์เรียนรู้ที่ใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 20 ถึง 60 นาที บทเรียนจะมีจุดประสงค์ย่อยหลายจุดประสงค์รวมกัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผล หลักสูตร และสามารถกำหนดวัน เวลา และอัตราเวลาเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรเพิ่มขึ้นอีกได้

1.2 บทบาทของบุคลากรในการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หลายฝ่าย และเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. เป็นผู้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนจนสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา
3. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรของสถานศึกษา
4. สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และความสามารถจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
5. จัดให้มีการนิเทศภายในเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ

6. ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

ครู มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระและมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม
3. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา ชื่อและจัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ แหล่งผลิต ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ
4. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันต่อเหตุการณ์
5. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติดีต่อเพื่อนครู และนักเรียน
6. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม
7. จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
8. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
9. จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยให้มีประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผู้เรียน มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองและครู วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ บริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ
3. ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ ความสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง
5. รักษาสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
6. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

ผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรและกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา
3. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
4. จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรู้ ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
6. สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
7. ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน
8. ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
9. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
10. จัดให้บุตร ธิดา หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

ประชาชน มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมกำหนดสาระของหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
3. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง

ชุมชน มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
2. มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและชุมชน
3. เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จาก

สถานการณ์จริง

4. ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
5. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
6. เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มุ่งให้เกิดในตัวผู้เรียน
2. จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
3. จัดระบบและเครื่องมือการประเมินด้านคุณลักษณะ
4. ประเมินผลรวมด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้นร่วมกับครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงสาระหลักสูตรของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งคณะทำงาน / อนุกรรมการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาแต่งตั้ง
5. สนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา
6. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงาน

แบบองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษา และแนวการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่น
2. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการแนะแนวให้สอดคล้องและเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร
4. ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
7. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงชั้น และระดับกลุ่มวิชาในแต่ละปีการศึกษาเพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
8. ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้วใช้ผลเพื่อวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครู และการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

คณะกรรมการระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีบทบาทหน้าที่ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของกลุ่ม วิชาในสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือก และเลือกเสรีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดำเนินการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด และการ วัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของ นักเรียน
3. พัฒนาแผนการสอนรายวิชาที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้ผู้สอนสามารถปรับ ใช้ตามความเหมาะสมและให้การสอนนำไปสู่การเรียนรู้มากที่สุด
4. พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนสำคัญที่สุด
5. กำหนดแนวทางพัฒนาเครื่องมือและกำกับติดตามการดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาที่กำหนด
6. วิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
7. ดำเนินการวิจัยการศึกษาในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ และการวัดประเมินผล
8. นิเทศภายใน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
9. รวบรวมข้อมูลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาและการจัดกระบวนการ เรียนรู้ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินการบริหารหลักสูตรรายวิชาและกลุ่มวิชาในภาคเรียนที่ ผ่านมา และวางแผนพัฒนาการบริหารหลักสูตรในภาคเรียนต่อไป
10. รายงานผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ และ ผลการบริหารหลักสูตรของกลุ่มวิชา โดยเน้นผลที่บังเกิดกับผู้เรียนต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้เกี่ยวข้อง
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย (กรมวิชาการ, 2545: 50 - 58)

จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่ายต่างมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการบริหาร จัดการและการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะครูผู้สอน นับว่ามีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนโดยตรง หลักสูตร จะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใด จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูผู้สอนเป็นสำคัญ

2. การใช้หลักสูตร

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ความหมายของการนำหลักสูตรไปใช้นั้น มีผู้ให้ทัศนะไว้ ดังนี้

สมิตร คุณานุกร (2523) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ รวมถึงกิจกรรม 3 ประเภท คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน
2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมาย
3. การสอนของครู

สันต์ ธรรมบำรุง (2525) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูนำเอาโครงการของหลักสูตรที่เป็นรูปเล่มเหล่านั้น ไปปฏิบัติให้บังเกิดผล และรวมถึง การบริหารงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียนสามารถสอน และเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ มาก เพราะถ้าไม่มีการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรนั้นก็ไม่มี ความหมาย หรือหากหลักสูตรที่สร้างขึ้นจะดีเลิศ เพียงใด และเหมาะสมมากเพียงใด แต่ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ยังไม่มีประสิทธิภาพที่ดี ก็ยากที่ หลักสูตรนั้น ๆ จะบรรลุตามเจตนารมย์ที่กำหนดไว้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับสังคีต อุทรานันท์ (2532) ที่กล่าวว่า “แม้ว่าหลักสูตรจะสร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ ดำเนินไปไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็บังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้”

ธำรง บัวศรี (2542) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียน การสอน สำหรับสอนเป็นประจำทุกวัน

จึงอาจกล่าวได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึงการนำหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาไป ปฏิบัติจริงด้วยกระบวนการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยมีครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำ ให้หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ และด้วยงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ผู้วิจัยจึงขอใช้กรอบแนวคิดในการใช้หลักสูตรของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร

- 1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ
- 1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน
- 1.3 การจัดครูเข้าสอน
- 1.4 การจัดตารางสอน
- 1.5 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
- 1.6 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
- 1.7 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2. การสอน

- 2.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร
- 2.2 การวางแผนการสอน
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน
- 2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม
- 2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2.1 การบริหารหลักสูตร

2.1.1 การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

เอกสารประกอบหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดเตรียมไว้ เพราะช่วยให้ครูเห็นแนวทางชัดเจนยิ่งขึ้นว่าจะทำการสอนแบบใด จะเลือกจัดประสบการณ์อย่างไรให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กอยากเรียน และทำให้การเรียนน่าสนใจ บุญมี เณรยอด (2525) กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ต้องศึกษาหลักสูตรแม่บทและหลักสูตรระดับท้องถิ่นแล้วนำมาจัดเป็นแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและผู้เรียน ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ และความสามารถตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ สุมิตร คุณานุกร (2523) ที่ว่า เอกสารหลักสูตรจะถูกปรับขยายมาเรื่อย ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สุด เมื่อมาถึงในชั้นเรียนยังต้องถูกปรับอีก เพื่อให้สอดคล้องกับนักเรียนในแต่ละชั้น เอกสารหลักสูตรที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน ได้แก่ โครงการสอน ซึ่งมีการจัดทำในสองระดับ คือ ระดับจังหวัดและระดับโรงเรียน ซึ่งในปัจจุบันนี้คือตัวกำหนดตารางสอนนั่นเอง

สมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ (2531) ได้ระบุไว้ว่า เอกสารและคู่มือประกอบหลักสูตรทุกประเภท มีดังนี้

1. หลักสูตรแม่บท ในหลักสูตรจะประกอบด้วยหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การเรียนการสอน เวลาเรียน การวัดผลและประเมินผล และการติดตามผล

2. คู่มือการใช้หลักสูตร เป็นเอกสารที่เขียนขึ้นควบคู่กับหลักสูตรแม่บทเพื่อใช้ประกอบกัน และยังใช้เป็นเอกสารสำคัญในการชี้แจง ขยายความเพิ่มเติมแนวทางการปฏิบัติสำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการอบรมครูให้มีความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน และอื่น ๆ นอกจากนี้หนังสือคู่มือการใช้หลักสูตรยังได้มีการอธิบายสาระสำคัญ ความหมายของคำใหม่ ๆ การจัดตารางโปรแกรมการฝึกอบรม วิธีการนิเทศ ติดตามผล ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ครูใหญ่ ครูประจำการในการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน การจัดเตรียมโรงเรียน การจัดกิจกรรมและบริการที่จำเป็น และรวมถึงแนวทางการตอบปัญหาและข้ออุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ เป็นต้น

3. แผนการสอน เป็นเอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการสอนเป็นข้อกำหนดและวิธีการที่สร้างขึ้นเพื่อให้ครูใช้สอน จะมีรายละเอียดเพิ่มเติมในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความคิดรวบยอด จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม เวลา สื่อการสอน การวัดและประเมินผลและอื่น ๆ

4. คู่มือครู เป็นเอกสารที่มีจำนวนมาก ซึ่งสร้างขึ้นในลักษณะของหลักการแนวคิดและวิธีการเดียวกันกับแผนการสอน เป็นหนังสือที่ครูจำเป็นต้องอ่านศึกษา ค้นคว้าและจัดทำขึ้นใหม่เช่นเดียวกัน

5. ระเบียบการวัดผล เป็นเอกสารที่ทำความเข้าใจและเสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนการสอนในหลาย ๆ ลักษณะ

จะเห็นได้ว่า เอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ นั้น มีความสำคัญต่อการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรเตรียมให้เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนจะต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจกับเอกสาร

ประกอบหลักสูตรทุกประเภทให้ต้องแท้ เพื่อนำไปใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จ

2.1.2 การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

การเตรียมบุคลากร เป็นงานที่สำคัญมากต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ควรจะมีการให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ซึ่งการเตรียมบุคลากรสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจง อบรม ประชุม สัมมนา เผยแพร่ เอกสารและสื่อชนิดต่าง ๆ เป็นต้น (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539) และนอกจากนี้ อ่าง บัวศรี (2531) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ครูหรือผู้สอนนับได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เพราะเป็นผู้นำเอาหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนกับผู้เรียนจริง ๆ ดังนั้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ ผู้ที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมครูให้พร้อมทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทักษะในการใช้หลักสูตรและเจตคติอันพึงมีต่อหลักสูตร การเตรียมครูผู้สอน อาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา โครงสร้าง รูปแบบ และข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนการสอน วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2.1.3 การจัดครูเข้าสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนว่าควรดำเนินการ ดังนี้

1. สัมภาษณ์ความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดหลักสูตรใหม่
2. กำหนดคุณสมบัติสำหรับครูผู้สอนรายวิชา
3. จัดตามความถนัดของครูผู้สอน คือ
  - 3.1 จัดตามวิชาเอกที่เรียนมา
  - 3.2 จัดตามวิชาโทที่เรียนมา
  - 3.3 จัดตามรายวิชาที่ครูสนใจ
  - 3.4 จัดตามรายวิชาที่ครูมีประสบการณ์

4. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ได้แก่
  - 4.1 จัดครูคนเดียวให้สามารถสอนได้หลายวิชา
  - 4.2 จัดครูฝ่ายสนับสนุนการสอน ช่วยฝ่ายปฏิบัติการ
  - 4.3 จัดคาบเรียนและสอนชั้นเรียนให้ตรงกัน
5. หาวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน
6. การจัดครูสอนแทน เมื่อครูไม่มาสอน

ดังนั้น ก่อนจัดครูเข้าสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำการสำรวจคุณสมบัติของบุคลากรทั้งในด้านวุฒิการศึกษา ความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ แล้วจึงเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจถึงโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอบรม การดูงาน เป็นต้น ก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2.1.4 การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอนจะต้องคำนึงถึงการเรียนรู้อะไรต่าง ๆ ไม่ควรใช้เวลาเท่า ๆ กัน ระดับความยากง่ายของการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน ช่วงการเรียนรู้จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน และรวมถึงอัตราเวลาเรียนแต่ละภาคการศึกษา และรอบปีการศึกษา ตลอดจนชั่วโมงสอนของครู สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องจัดทำให้เกิดความสมดุลย์และเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2525) ได้เสนอการจัดตารางสอนไว้ดังนี้ คือ ผู้จัดตารางสอนจะต้องเข้าใจสภาพของรายวิชาต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับ จำนวนคาบ จำนวนผู้เข้าเรียน และอุปสรรคในการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องให้ครูผู้สอนประจำวิชาได้เข้ามามีบทบาทในการจัดตารางสอนด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) กล่าวถึงการจัดทำตารางสอนไว้ว่า โรงเรียนจะต้องจัดทำตารางสอน ซึ่งเป็นการจัดวางตัวบุคลากรให้เหมาะสมในการสอนประจำชั้น หรือประจำรายวิชาตามแผนการเรียนที่กำหนดให้สัมพันธ์กับการบรรจุจำนวนคาบเวลาสอนในระดับต่าง ๆ โดยจะต้องจัดไม่ให้ซ้ำซ้อนกันและจะต้องจัดทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนโรงเรียนเปิดทำการสอน การจัดทำตารางสอนเป็นงานที่มีความซับซ้อน และจะต้องใช้เวลาในการจัดพอสมควรไม่ว่าโรงเรียนที่มีครูน้อย อัตราต่ำกว่าเกณฑ์ หรือในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนและห้องเรียนจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำ

ตารางสอนไว้ ดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่
  - 1.1 โรงเรียนจัดการศึกษาในระดับใด เช่น ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ฯลฯ
  - 1.2 กำหนดรูปแบบการจัดครูเข้าสอนในแต่ละระดับชั้น โดยคำนึงถึงอายุของนักเรียน หลักสูตรของแต่ละระดับ บุคลิกภาพ คุณลักษณะของครูที่เหมาะสมในแต่ละระดับ
  - 1.3 สำรวจรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพิจารณาจัดครูเข้าสอนประจำชั้นและประจำวิชา
2. การจัดทำตารางสอนรวม ซึ่งดำเนินการดังนี้
  - 2.1 การจัดทำตารางขนาดใหญ่ (แยกเป็นรายวัน 5 วัน คือวันจันทร์ – ศุกร์)
  - 2.2 จัดทำรายวิชาต่าง ๆ ลงในตารางสอนรวม โดยคำนึงถึงธรรมชาติของเนื้อหาวิชา เวลาที่ใช้สอน และภาระงานของครูที่สอนรายวิชาต่าง ๆ
3. จัดทำตารางสอนรายห้องเรียนและตารางสอนของครุรายบุคคล โดยใช้ข้อมูลตารางสอนรวม

ดังนั้นในการจัดทำตารางสอน โรงเรียนต้องจัดทำตารางสอนตามแผนการเรียนให้สัมพันธ์ระหว่างบุคลากร รายวิชา คาบเวลา และรายชั้นเรียน ทั้งนี้ต้องจัดทำให้เสร็จเรียบร้อยก่อนโรงเรียนเปิด

2.1.5 การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมายนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดเตรียมวัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนไว้บริการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ทันเวลา และคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสำรวจความต้องการของครูรวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนแก่ครูได้อย่างพอเพียงและเหมาะสม

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การจัดทำกำหนดการสอน ประมวลการสอน แผนการสอน แบบเรียน และสื่อการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำ โดยเฉพาะแผนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูเห็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การจัดทำสื่อการเรียนการสอนควรจะร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ และที่สำคัญคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความสนใจและตรงกับความต้องการของชุมชน

อ้าง บัวศรี (2531) กล่าวว่า หลักสูตรใหม่ย่อมต้องการสิ่งใหม่ ๆ หลายอย่าง ดังนั้นจะต้องมีการจัดหาไว้ให้พร้อมก่อนนำเอาหลักสูตรไปใช้ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำหรับผู้บริหารของหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องวางแผนดำเนินการ อย่างไรก็ตามการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ควรคำนึงถึงสภาพของโรงเรียนและท้องถิ่นที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาตั้งอยู่ เป็นต้นว่า มีน้ำประปาไฟฟ้าหรือไม่ คุณภาพของครูเป็นอย่างไร มีวัฒนธรรมชนบประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษหรือไม่ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2544) ได้กล่าวถึงลักษณะของสื่อการเรียนรู้ดังนี้ คือ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ

จะเห็นได้ว่าการจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสนใจ เข้าใจ และรักการแสวงหาความรู้ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

2.1.6 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรด้านการจัดอาคารสถานที่และการใช้แหล่งวิทยาการในห้องถื่น

ด้านการจัดอาคารสถานที่

การจัดอาคารสถานที่และการใช้แหล่งวิทยาการในห้องถื่น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องดำเนินการและเตรียมอาคารสถานที่ สำหรับผู้ใช้หลักสูตร โดยยึดเป้าหมายและหลักการของหลักสูตร ตลอดจนจุดเน้นต่าง ๆ ดังนี้

1. การสอนตามแนวทางของหลักสูตร คือ การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามรูปแบบของการปฏิบัติในชีวิตจริง

2. จัดสภาพแวดล้อมสำคัญที่จะเป็นตัวแบบให้ผู้เรียน

3. จัดบรรยากาศ ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและทำงานร่วมกัน

4. จัดให้มีห้องสมุด มุมหนังสือหรือแหล่งวิชาที่จะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

ด้วยตนเอง

5. มีบริเวณสำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

6. จัดสถานที่สำหรับผู้เรียน ได้ฝึกออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

7. จัดอาคารสถานที่และบริเวณทั่วไปให้มีความสะอาดเรียบร้อย รมรื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้

เห็นและได้อยู่ใกล้ขีดสภาพแวดล้อม

8. จัดป้ายนิเทศสำหรับโรงเรียน ห้องเรียน ป้ายสถิติ ป้ายชื่อให้อยู่ในสภาพปัจจุบันและใช้ประโยชน์ได้ การจัดป้ายนิเทศเป็นการประชาสัมพันธ์เรื่องต่าง ๆ ให้นักลากรในโรงเรียนได้ทราบ (สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

การใช้แหล่งวิทยาการในห้องถื่น

แหล่งวิทยาการ หมายถึง สถานที่ บุคคล เอกสาร วัสดุ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่จะเป็นแหล่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนได้อย่างรวดเร็วและเสียเวลาน้อยที่สุด ครูที่ฉลาดควรพิจารณาเลือกแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนให้มากที่สุด และจัดแบ่งตามแหล่งที่อยู่ ซึ่งอาจจัดได้ 4 ประเภทคือแหล่งวิทยาการภายในโรงเรียน แหล่งวิทยาการในกลุ่มโรงเรียน แหล่งวิทยาการในห้องถื่นและแหล่งวิทยาการ

นอกห้องถิ่น (ทัศนีย์ ศุภเมธี, 2532) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520) ได้ทำการวิจัยโดยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน พบว่าตัวแปร ด้านขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับบังอาจ บำรุงศรี (2521) พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่สนใจและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมแต่ขาดแหล่งวิชาและเอกสารที่จะค้นคว้า

การจัดอาคารสถานที่และการใช้แหล่งวิทยาการในห้องถิ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนอันได้แก่ แหล่งวิทยาการในห้องถิ่นก็สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เช่นกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

2.1.7 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้ให้ความหมายของการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์ในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครู ในอันที่จะปรับปรุงครูและสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรเป็นอย่างดีและสามารถให้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนจะต้องจัดให้มีระบบนิเทศทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ถือว่าการนิเทศภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งควรจัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดองค์การ เป้าหมายนิเทศ วิธีการนิเทศ และกิจกรรมในการนิเทศ กำหนดไว้อย่างชัดเจน การบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษาจะต้องประสานสัมพันธ์กัน

จำแลง เชื้อภักดี (2536) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง การร่วมปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอน โดยมุ่งช่วยเหลือ ประสานงานด้านวิชาการ ชี้แนะให้ครูเห็นแนวทาง สามารถค้นพบปัญหาและวิธีแก้ไขด้วยตนเอง แล้วนำไปใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กรมวิชาการ (2544) ได้ระบุถึงความสำคัญของการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้คือ ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาคือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่

กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษามีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการวางแผน และดำเนินงานการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง

การกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นกลไกหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่าย ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่ และสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพในการ กำหนดดูแล และประเมินผล ต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไป ทราบเพื่อค้นหาแนวทางร่วมกันพัฒนาคุณภาพต่อไป เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพอย่างแท้จริง ต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษา ทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่ และสถานศึกษา

เพื่อให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งไว้ การนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นภารกิจที่สำคัญสำหรับหน่วยงานทุกระดับทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการให้คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ครูผู้ใช้หลักสูตร เพื่อให้ครูได้ดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง ด้วยหลักของกาลยาณมิตรที่ดีต่อกัน

2.1.8 การประชาสัมพันธ์หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์หลักสูตรว่า หมายถึง ภารกิจที่ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรจะต้องวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อการสื่อสารสองทาง และเสริมสร้างให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ชัดและลดสาเหตุแห่งการขัดแย้งต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนนโยบายการดำเนินการใช้หลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรควรเริ่มต้นตั้งแต่ที่มีแผนการที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบเป็นระยะ ๆ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การออกเอกสารสิ่งพิมพ์ การใช้สื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ การประชุมและการสัมมนาซึ่งสิ่งที่ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบก็คือ สิ่งสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นคืออะไร จะมีประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างไร และมีผลต่อบทบาทหน้าที่ของเขาอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) แนะนำว่าโรงเรียนมีวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างบ้าน ชุมชนและโรงเรียน ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ป้ายนิเทศ จดหมายข่าวหรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่สามารถจัดทำได้ตามศักยภาพของโรงเรียน
2. สื่อกิจกรรม ได้แก่ จัดการประชุม ปฐมนิเทศก่อนเด็กมาโรงเรียน ประชุมผู้ปกครอง ทุกภาคเรียน เยี่ยมบ้านเด็ก จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมห้องเรียน
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร หรือสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน
4. สื่อบุคคล ได้แก่ เด็กและบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งในและนอกโรงเรียน ใช้หลักการสื่อสารสองทางและการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ทิพวรรณ ขวัญอ่อน (2541) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนและทุกคนที่อยู่ในชุมชนมีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการแก้ปัญหาและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน การประชาสัมพันธ์หลักสูตร ควรจัดเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนการใช้หลักสูตร จะต้องมีการวางแผนโดยกำหนดจุดประสงค์ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดหัวเรื่อง กำหนดระยะเวลา กำหนดสื่อและเทคนิคในการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์หลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติทุกครั้ง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยต้องสร้างความเข้าใจให้เกิดกับครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและร่วมมือสนับสนุนการใช้หลักสูตรตามบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี

2.2 การสอน

2.2.1 การทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทและปรับหลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในหลักสูตรแม่บทให้ถ่องแท้แล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ของหลักสูตรแม่บทเพื่อทำการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ดังที่สังด์ อุทรานันท์ (2528) ได้กล่าวถึงวิธีดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นไว้ใน 2 ลักษณะคือ

1. การปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับท้องถิ่น ซึ่งครูผู้สอนจะต้องมีส่วนร่วมโดยตรงในการปรับหลักสูตรกลางให้เข้ากับท้องถิ่น

2. การสร้างหลักสูตรย่อยในระดับท้องถิ่นขึ้นเสริมหลักสูตรกลาง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหลักสูตรวิชาชีพในท้องถิ่น

กรมวิชาการ (2540) ได้เสนอลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 5 ลักษณะดังนี้

1. การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม เป็นลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ทำได้กับทุกรายวิชาและทุกกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งในการปรับจะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์การเรียนรู้เปลี่ยนไปจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องวิเคราะห์ภาระงานสอน โดยศึกษาจากคำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพราะคำอธิบายรายวิชาจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 กิจกรรม ได้แก่ส่วนที่ระบุถึงแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะต้องจัดให้กับผู้เรียน

ส่วนที่ 2 เนื้อหา ได้แก่ส่วนที่ระบุถึงหัวข้อหรือขอบข่ายของเนื้อหาที่จะนำมาให้ผู้เรียนเรียนรู้ หรือฝึกให้บรรลุวัตถุประสงค์

ส่วนที่ 3 จุดประสงค์ ได้แก่ส่วนที่ระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้หรือฝึกทักษะตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ซึ่งควรจะประกอบไปด้วยพฤติกรรม

4 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และกระบวนการ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมเสริมจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จริงจากสิ่งใกล้ตัว รอบตัวพวกเขา ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและยังได้นำทรัพยากรธรรมชาติหรือสถานประกอบการในท้องถิ่นมาปรับใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดีได้อีกวิธีหนึ่ง

2. การปรับรายละเอียดของเนื้อหา มีวิธีการเช่นเดียวกับการพัฒนาหลักสูตรด้วยการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม กล่าวคือ เมื่อท้องถิ่นวิเคราะห์แล้วพบว่าแนวปฏิบัติในการพัฒนาเพื่อจะให้บรรลุถึงเป้าหมาย ซึ่งมีระบุไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเป็นสื่อฝึกเพื่อให้เกิดความรู้หรือทักษะตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ ท้องถิ่นสามารถจะพิจารณาปรับรายละเอียดของเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้ โดยรายละเอียดที่พัฒนาขึ้นใหม่นี้จะปรากฏในแผนการสอน และหลังจากปรับเนื้อหาแล้วควรพิจารณาแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาด้วย ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรลักษณะนี้ ท้องถิ่นสามารถจะกระทำได้กับทุกกลุ่มประสบการณ์หรือทุกรายวิชา

3. การปรับปรุง และ / หรือเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม และการปรับรายละเอียดเนื้อหา ซึ่งสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่นั้นอาจไม่สอดคล้องกับกิจกรรม / เนื้อหา ที่พัฒนาขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง และเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกัน เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนมีหลายประเภท และแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นจึงจะต้องมีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนมีดังนี้ คือ

1. หนังสือเรียน หมายถึง หนังสือที่กำหนดให้ใช้สำหรับการเรียนการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ และมีเนื้อหาตรงตามที่จะระบุไว้ในรายวิชานั้น ๆ

2. แบบฝึกหัด หมายถึง สื่อที่จะใช้สำหรับผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3. หนังสือเสริมประสบการณ์ หมายถึง หนังสือเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

3.1 หนังสืออ่านนอกเวลา เป็นหนังสือที่กำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลา

3.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาอ้างอิงหลักสูตร ซึ่งมีความเหมาะสมกับวัย และเพิ่มความสามารถในการอ่านของนักเรียน สำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

3.3 หนังสืออุเทศ เป็นหนังสือสำหรับค้นคว้า อ้างอิง เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยการเรียบเรียงเป็นเชิงวิชาการ

3.4 หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปให้ความรู้ มีคติและสาระประโยชน์ มุ่งส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน

4. คู่มือครู หมายถึง เอกสารแนะนำครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

5. คู่มือการเรียนการสอน หมายถึง เอกสารหรือหนังสือสำหรับครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

นอกจากนี้ ยังมีสื่อที่ท้องถิ่นสามารถจะนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อีก เช่น สื่อที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นลักษณะนี้ ผลที่ได้จะเป็นการจัดหา รวบรวมสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ มาไว้ใช้สำหรับประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งการสำรวจแหล่งสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด

4. **การจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่** ในกรณีผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนของท้องถิ่น พบว่า มีความจำเป็นต้องพัฒนาสื่อชิ้นใหม่ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ และเพื่อจะให้สื่อที่จะพัฒนาขึ้นมาี้มีคุณภาพ กรมวิชาการ จึงกำหนดเกณฑ์การพิจารณาจัดทำสื่อการเรียนการสอนชิ้นใหม่ดังต่อไปนี้ คือ

1. สอดคล้องกับจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา
2. ถูกต้องตามหลักวิชาและมีเนื้อหาเป็นปัจจุบัน
3. เนื้อหาเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้
4. เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน
5. เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น
6. เนื้อหาไม่ลบหลู่สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ขัดต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมอันดี และไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ
7. เนื้อหาสอดคล้องกับลักษณะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในท้องถิ่น
8. ใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน สละสลวย เป็นแบบอย่างได้
9. ความเหมาะสมของภาพประกอบ แผนภูมิ แผนที่ ฯลฯ
10. กิจกรรมเสนอแนะเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติและส่งเสริมให้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สื่อการเรียนการสอนที่ท้องถิ่นจัดทำขึ้นใหม่นี้ จะต้องมีเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้แล้วสำหรับรายวิชานั้น ๆ เมื่อท้องถิ่นได้ดำเนินการและผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเห็นชอบแล้ว สามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนได้ แต่ถ้าหากต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดเป็นหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบสำหรับกลุ่มประสบการณ์ / รายวิชาต่าง ๆ จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ / คำสั่งที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (กรมวิชาการ, 2536)

5. **การจัดทำคำอธิบาย / รายวิชาเพิ่มเติมชิ้นใหม่** เป็นการจัดทำคำอธิบาย หรือทำรายวิชาเพิ่มเติมจากที่ปรากฏในเอกสารหลักสูตรแม่บท ซึ่งจะต้องไม่ทำให้จุดประสงค์และคาบเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไป และไม่ซ้ำซ้อนกับเนื้อหา / รายวิชาที่มีอยู่แล้วในหลักสูตรแม่บท ไม่ว่าจะในกลุ่มประสบการณ์ / กลุ่มวิชาเดียวกัน หรือต่างกลุ่มกัน

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะนี้ ท้องถิ่นควรดำเนินการในรูปของคณะทำงาน มีการวางแผนและการศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์และโครงสร้างเนื้อหา / รายวิชาต่าง ๆ จากหลักสูตรแม่บท การวิเคราะห์สภาพท้องถิ่น และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ก่อนกำหนดเป็นจุดประสงค์ของรายวิชาที่จะดำเนินการจัดทำขึ้นใหม่ ตลอดจนการกำหนด

เนื้อหา คาบเวลาเรียน รวมทั้งการจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับคำอธิบายรายวิชา และเอกสารชี้แจง และควรเป็นไปตามเกณฑ์ที่จะใช้ในการพิจารณาอนุมัติ เพื่อประกอบการเสนอขออนุมัติต่อหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจึงจะสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนได้

2.2.2 การวางแผนการสอน

การเตรียมการสอน เป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้าของครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีการจัดทำบันทึกการสอน เตรียมสื่อการสอน วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้ และบรรลุผลตามจุดประสงค์

การเตรียมการสอนของครูมี 2 ลักษณะ คือ

1. การเตรียมตัวในระยะยาวหรือการเตรียมตัวโดยทั่วไป ซึ่งครูจะต้องเตรียมในเรื่องการศึกษาถึงหลักสูตร การศึกษาเอกสารอื่น ๆ ที่ประกอบเป็นตัวหลักสูตร เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน แบบฝึกหัด สื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ และการศึกษาวิธีการวัดและการประเมินผล การเรียน ตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ตามหลักสูตรใหม่

2. การเตรียมตัวในระยะสั้นหรือการเตรียมตัวเพื่อที่จะสอนในแต่ละวัน ซึ่งครูจะต้องทำกำหนดการสอนและตารางสอนก่อน เพราะจะทำให้ครูประหยัดเวลา ลดข้อผิดพลาดและเกิดความมั่นใจในการสอนมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525)

วรภรณ์ ศุนาลัย (2535) กล่าวถึง การวางแผนการสอน คือ การที่ผู้สอนเตรียมตัวผู้สอนเอง พร้อมทั้งเตรียมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้า โดยวางแผนการสอนให้รัดกุม การเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนของผู้สอน โดยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตร เพื่อทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของผู้เรียน ศึกษาเนื้อหาสาระบทเรียน การเลือกใช้วิธีสอนให้ตรงกับเนื้อหา เตรียมขั้นตอนในการสอน จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ล่วงหน้า จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตลอดจนการเตรียมเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งสิ่งดังกล่าวที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้าแล้วนั้น จะทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการวางแผนการสอน สรุปว่า การวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอน เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะสอนใคร เนื้อหาใด สอนเมื่อใด สอนอย่างไร และเพื่อให้เกิดอะไร ซึ่งเมื่อถึงเวลาดังกล่าว จะดำเนินการสอนตามที่วางแผนไว้ ผู้สอนจึงต้องคิดวางแผนและเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างละเอียด รอบคอบเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำเนินการสอนตามที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างได้ผลดี

การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งที่ครูจะละเลยเสียมิได้ เพราะจะทำให้ครูเกิดความมั่นใจ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่ตั้งไว้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การสอนอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงอีกด้วย

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สงัด อุทรานันท์ (2528) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจัดขึ้นโดยครูผู้สอน เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง จำเป็นจะต้องเริ่มจากการพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอน พิจารณาเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์ สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายหลักสูตรได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ได้ระบุให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งมีแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ คิดค้นความรู้และลงมือปฏิบัติหรือกระทำจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีดังนี้ คือ

1. วิธีสอนแบบใช้เกม (Educational Game)
2. วิธีสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)
3. วิธีสอนแบบใช้กรณีตัวอย่าง (Case Study)
4. วิธีสอนแบบใช้บทบาทสมมุติ (Role – Play)
5. วิธีสอนแบบเผชิญสถานการณ์
6. วิธีสอนแบบสำเร็จรูป (Programmed Instruction)
7. วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

8. วิธีสอนแบบใช้ชุดการสอน (Instruction Package)
9. วิธีสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction)
10. วิธีสอนแบบโครงการ (Project)
11. วิธีสอนแบบทดลอง (Experimental)
12. วิธีสอนแบบถามตอบ (Question – Answer)
13. วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)
14. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem – Solving)
15. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry)
16. วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม (Group Investigation)
17. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process)
18. วิธีสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
19. วิธีสอนแบบความคิดรวบยอด (Concept Attainment Model)
20. วิธีสอนแบบให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Self Directed Learning)
21. วิธีสอนแบบทัศนศึกษา (Field Trip)

(กรมวิชาการ, 2543)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งทั้งสุจริต เพียรชอบ และสายใจ อิมทรมพรรย์ (2536) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มในการจัดกิจกรรมเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น
2. โรงเรียนควรอำนวยความสะดวก และสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีความสนใจทางภาษา ให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด
3. ควรจัดครูที่มีความสามารถ ความสนใจ ความเสียสละ และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ปรึกษา
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรจัดนอกเวลาเรียน
5. ควรจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ
6. การจัดกิจกรรม ควรจัดเพื่อสมาชิกเท่านั้น
7. ควรจัดกิจกรรมอย่างมีระเบียบระบบ มีการดำเนินการที่รัดกุม สมาชิกและโรงเรียนควรได้ทราบความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด

8. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรสอดคล้องกับนโยบาย และความมุ่งหมายของโรงเรียน ตลอดจนกฎหมายบ้านเมืองและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
9. การจัดกิจกรรมควรถือหลักการประหยัดเป็นสำคัญ
10. การให้คำปรึกษากิจกรรม โรงเรียนควรถือเป็นภาระหน้าที่ และครูควรถือเป็นงานส่วนหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบ
11. โรงเรียนควรจัดอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ และความสะอาดสบายอื่น ๆ
12. ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นระยะ ๆ
13. โรงเรียน ครู และนักเรียนควรมีความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และให้การสนับสนุน

ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และรวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และเหมาะสมกับจุดประสงค์ เนื้อหา วิชา ความสามารถ เพราะกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดพัฒนาการ ทำให้บรรลุผลตามจุดหมายที่วางไว้

2.2.4 การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเรียนการสอนในแนวใหม่ซึ่งเน้นให้นักเรียนได้ใช้สติปัญญาและความสามารถ จึงจำเป็นต้องมีสื่อการเรียนการสอนใช้ประกอบในการสอนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญาและความสามารถสูงสุดในแต่ละวัย

ธำรง บัวศรี (2531) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2535) กล่าวถึง การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนมีมากมาย เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะวิชาที่สอน เป็นวิชาทฤษฎีหรือปฏิบัติการ ใช้สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น และคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้น จำนวนนักเรียน เวลาเรียน และลักษณะของห้องเรียน หรือถ้านักเรียนในชั้นมีบทบาทในการเรียนการสอนมาก สามารถรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถใช้สื่อในลักษณะสื่อประสม โดย

อาศัยหลักการจัดระบบนำเอาสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และเป็นสื่อที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอีกอย่างอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์อย่างมากทั้งต่อตัวผู้สอนและผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำขึ้น อีกทั้งยังกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และครูยังสามารถใช้สื่อการเรียนการสอนในการสอนเนื้อหา สรุปและทบทวนบทเรียนได้เป็นอย่างดี แต่สื่อดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้จะต้องขึ้นอยู่กับวิธีใช้ การพัฒนา และการเลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่จะสอน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ได้ง่าย สะดวก ประหยัด ปลอดภัย หาได้ง่าย และต้องใช้ให้คุ้มค่าที่สุด

2.2.5 การจัดสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน กรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนโดยปกติ บนพื้นฐานความเชื่อว่าคนเรามีความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนซ่อมเสริมจึงเป็นการให้โอกาสแก่นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534)

จำนง พรายแย้มแซ (2531) ได้กล่าวถึงวิธีการในการสอนซ่อมเสริม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. พบข้อบกพร่องจากการสังเกตเห็นพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของนักเรียนในทันทีทันใดทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์ให้เกี่ยวโยงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอนโดยฉับพลัน ซึ่งตามหน้าที่และความรับผิดชอบแล้ว ครูจะละเลยวางเฉยเสียไม่ได้ ต้องขวยโอกาสซ่อมและเสริมอย่างมีจังหวะให้ผสมกลมกลืนกับกระบวนการเรียนการสอน
2. พบข้อบกพร่องจากการวิเคราะห์ผลการประเมินที่ปรากฏอยู่ในแบบประเมินผลทั้งแบบสำรวจรายการ แบบจัดอันดับคุณภาพ และแบบทดสอบ ซึ่งถ้าครูผู้สอนยอมสละเวลาสักเล็กน้อยเพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินในแต่ละครั้ง นำมาพิจารณาอย่างรอบคอบและด้วยใจเป็นกลางแล้วจึงดำเนินการวางแผนในการซ่อมเสริมให้ถูกต้อง ก็จะช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิติมา ปรีดีดีลิก (2532) แบ่งการจัดสอนซ่อมเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การจัดสอนซ่อมเสริมเด็กที่เรียนอ่อน ครูควรศึกษาสาเหตุของการเรียนอ่อนของเด็กแต่ละคน รวมทั้งวิชาที่เรียนอ่อน เพื่อหาทางแก้ไขได้ถูกต้อง ในการแก้ปัญหาหรือหาสาเหตุของการเรียนอ่อนนั้น ครูควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง การสอนซ่อมเสริมเพื่อจะให้ได้ผล ครูควรจัดสอนซ่อมเสริมที่ละวิชา ใช้เวลาสั้น ๆ แบบฝึกหัดที่จะให้เด็กทำต้องมีความยากง่ายพอเหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละคน เพื่อจะได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนและมีกำลังใจในการเรียนต่อไป หลังจากการเรียนซ่อมเสริมแล้ว ครูจะต้องติดตามผลการเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
2. การจัดสอนซ่อมเสริมเด็กที่เรียนดีให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ครูควรใช้สื่อการสอนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด เช่น บัตรงาน หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น โดยไม่ควรกำหนดเนื้อหาที่จะสอน และระยะเวลาการสอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เด็กสนใจและมีความถนัด

อินทรีย์ บัวสมบุญ (2536) กล่าวว่า การจัดซ่อมเสริม คือการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือเรียนไม่ทันเพื่อนซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอนเป็นพิเศษ รวมถึงการสอนนักเรียนที่มีความสามารถรับรู้ได้รวดเร็ว ให้ได้ใช้ความสามารถนี้อย่างเต็มที่และเป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริม เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพในตัวของผู้เรียนให้ได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูจึงควรให้ความสนใจนักเรียนเป็นรายบุคคล และวางแผนการสอนซ่อมเสริมอย่างเป็นระบบ อีกทั้งคอยประเมินผล การเรียนซ่อมเสริมของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.2.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกระบวนการที่ตรวจสอบว่า ผู้เรียนได้ถึงจุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรต้องการหรือไม่เพียงใด ผลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำไปพิจารณาหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องและจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดและประเมินผล รวมทั้งให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจังอีกด้วย

Finocchiaro, Mary and Sydney (1983) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. เพื่อประเมินวิธีการสอนของครูว่าแบบใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และวิธีสอนแบบใดที่ต้องการการปรับปรุง
2. เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นสูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
3. เพื่อจำแนกหรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียนว่ามีความรู้ ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
4. เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง และจุดเด่นในการเรียนภาษาของแต่ละคน
5. เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือด้าหลังเพื่อน
6. เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
7. เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนในแต่ละระดับอายุ
8. เพื่อทดสอบผลการทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2544) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นี้ คือ เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงความพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

กล่าวโดยสรุป การวัดและประเมินผลการเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน และผลจากการวัดและประเมินจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูต่อไป

3. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน)

คุณภาพของผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน)

1. บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานหนึ่งใน 8 กลุ่ม กำหนดให้เป็นองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ โดยนำจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจัดเป็นสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ สำหรับกลุ่มภาษาต่างประเทศกำหนดให้เรียนภาษาต่างประเทศในทุกช่วงชั้น

สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นรายวิชาใหม่ ๆ ที่มีความเข้มข้นอย่างหลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดทำรายวิชาประกอบการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม โดยอาศัยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศนี้เป็นแนวทาง

2. ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะ

ความสำคัญ

ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษาการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การประกอบอาชีพ การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศแตกต่างจากการเรียนสาระการเรียนรู้อื่น เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ถูกต้องตามความต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของการเรียนภาษา จึงควรประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะภาษา และกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner-independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ทั้งด้านภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้

ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ในการศึกษาต่อรวมทั้งในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นจุดหมายสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการเรียนรู้

โครงสร้างของหลักสูตรภาษาต่างประเทศ กำหนดตามลำดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียน (Proficiency-Based) เป็นสำคัญโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ช่วงชั้น ป. 1 – 3 ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level)
2. ช่วงชั้น ป. 4 – 6 ระดับต้น (Beginner Level)
3. ช่วงชั้น ม. 1 – 3 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level)

3. เป้าหมาย/ความคาดหวัง

3.1 วิสัยทัศน์

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาจีน สามารถใช้ภาษาจีนสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสดงหาความรู้ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับสูงชันรวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

3.2 คุณภาพของผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศเป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และเกิดความมั่นใจในการที่จะสื่อสารกับชาวต่างประเทศ รวมทั้งเกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ โดยยังคงความภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย

การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพได้ตามที่คาดหวังดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดองค์ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ผู้เรียนพึงมีเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี แล้ว ไว้เป็นกรอบสำหรับแต่ละช่วงชั้น ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

1. เข้าใจและใช้ภาษาต่างประเทศแลกเปลี่ยนและนำเสนอข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง ชีวิตประจำวัน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

2. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง - พูด ตามหัวข้อที่เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และความสัมพันธ์กับบุคคลภายในวงคำศัพท์ 300 – 450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม)
3. ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) และประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาได้ตอบสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้
4. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษาและชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามระดับชั้น
5. มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ในการเสนอข้อมูลที่เป็นความรู้ในวิชาอื่น ตามความสนใจและวัย
6. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางภาษาและชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาตามบริบทของข้อความที่พบในแต่ละระดับชั้น
7. มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ สืบค้นข้อมูลความรู้ในวิชาอื่น ๆ ที่เรียนตามความสนใจและตามระดับชั้น
8. ฝึกฝนการใช้ภาษาทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง หาความเพลิดเพลินและเป็นพื้นฐานในการทำงานและประกอบอาชีพ

1. สาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้มาตรฐานเป็นตัวกำหนดลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งตามสาระหลักดังนี้

1.1 สาระ

สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ หมายถึง องค์ความรู้ที่เป็นสากลสำหรับผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย สาระด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) หมายถึง การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เจตคติ อารมณ์ และความรู้สึกในเรื่องต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมทางสังคม ค่านิยม และความเชื่อที่แสดงออกทางภาษา

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connections) หมายถึง ความสามารถทางภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ที่สัมพันธ์กับกลุ่มสาระอื่น

สาระที่ 4 ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (Communities) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศภายในชุมชน และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนโดย กำหนดจากสาระหลักทั้งสิ้น ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็น และความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

สาระที่ 3 ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาด้วยความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษา ต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการ ฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่อง ที่ฟังและอ่านจาก สื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้ อย่างมีวิจารณญาณ	1. เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง และ ประโยคง่าย ๆ ในสถานการณ์ใกล้ตัว	1. เข้าใจคำสั่ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง คำแนะนำในสังคม รอบตัว	1. เข้าใจภาษาท่าทาง น้ำเสียง ความรู้สึกของผู้พูด รวมทั้งเข้าใจ คำสั่ง คำขอร้อง คำแนะนำ คำอธิบาย ที่พบในสื่อจริง
	2. อ่านออกเสียงคำ กลุ่มคำ และประโยค ง่าย ๆ ได้ถูกต้องตาม หลักการออกเสียง	2. อ่านออกเสียงคำ กลุ่มคำ และประโยค ง่าย ๆ ได้ถูกต้องตาม หลักการออกเสียง	2. อ่านออกเสียงบท อ่านได้ถูกต้องตาม หลักการออกเสียงและ เหมาะสมกับเนื้อหาที่ อ่าน
	3. เข้าใจคำ กลุ่มคำ และประโยค โดยถ่ายโอนเป็นภาพหรือ สัญลักษณ์ง่าย ๆ	3. เข้าใจประโยค ข้อความสั้น ๆ โดยถ่ายโอนเป็นภาพหรือ สัญลักษณ์และ ถ่ายโอนข้อมูลจาก ภาพหรือสัญลักษณ์ เป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ	3. เข้าใจ และตีความ สื่อที่ไม่ใช่ความเรียง (Non-text Information) ในรูปแบบต่าง ๆ โดยถ่ายโอนเป็นข้อความที่ใช้ ถ้อยคำของตนเองหรือ ถ่ายโอนข้อความ เป็นสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง
	4. เข้าใจบทสนทนา เรื่องสั้น ๆ หรือนิทาน ง่าย ๆ ที่มีภาพ ประกอบ	4. เข้าใจบทสนทนา เรื่องสั้น เรื่องเล่าและ นิทาน	4. เข้าใจ ตีความ และแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความ ข้อมูล และข่าวสาร จากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับเรื่องที่ อยู่ในความสนใจในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสม เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	1. ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยใช้สื่ออนวัตกรรมง่าย ๆ	1. ใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยใช้สื่ออนวัตกรรมง่าย ๆ และสื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในสถานศึกษา	1. ใช้ภาษาตามมารยาททางสังคม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสามารถดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่องโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา
	2. ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อแสดงความต้องการของตน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีง่าย ๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษา	2. ใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อแสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา	2. ใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดเห็น แสดงความต้องการของตน เสนอความช่วยเหลือและบริการแก่ผู้อื่น และวางแผนในการเรียน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1 – 3	ป. 4 – 6	ม. 1 – 3
มาตรฐาน ด 1.3 เข้าใจกระบวนการ พูด การเขียนและ สื่อสารข้อมูล ความ คิดเห็นและความคิด รวบยอดในเรื่อง ต่าง ๆ ได้อย่าง สร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมี สุนทรียภาพ	1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวทั่วไปด้วยท่าทาง ภาพ คำ และข้อความสั้น ๆ	1. ให้ข้อมูลง่าย ๆ เกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อมและสังคมใกล้ตัวด้วยข้อความสั้น ๆ	1. นำเสนอข้อมูลเรื่องราวสั้น ๆ หรือกิจกรรมประจำวัน ประสพการณ์รวมทั้งเหตุการณ์ทั่วไป
	2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในกิจกรรมประจำวัน	2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ใกล้ตัว	2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ
	3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อข้อมูลข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง	3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราวต่าง ๆ ที่ใกล้ตัวได้อย่างมีวิจารณญาณ	3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในท้องถิ่นและสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์
	4. นำเสนอกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับวัยตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน	4. นำเสนอบทเพลงหรือบทกวีที่เป็นที่รู้จักหรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน	4. นำเสนอบทเพลง บทละครสั้น (Skit) เหตุการณ์ บทกวี หรือข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยความสนุกสนาน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างภาษา กับ วัฒนธรรมของ เจ้าของภาษาและ นำไปใช้ได้ อย่าง เหมาะสมกับ กาลเทศะ	1. เข้าใจรูปแบบ พฤติกรรมและการใช้ ถ้อยคำสำนวนง่าย ๆ ในการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์ตาม วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา	1. เข้าใจรูปแบบ พฤติกรรมและการใช้ ถ้อยคำ สำนวนง่าย ๆ ในการติดต่อ ปฏิสัมพันธ์ตาม วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา	1. ใช้ภาษาและ ท่าทางในการสื่อสาร ได้เหมาะสมกับระดับ บุคคลและวัฒนธรรม ของเจ้าของภาษา
	2. รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณี เทศกาล งานฉลองใน วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา	2. รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณี เทศกาล งานฉลองใน วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา	2. รู้ที่มาและเหตุผลของ งานประเพณี วันสำคัญ ของชาติ ศาสนาและ วัฒนธรรมของเจ้าของ ภาษา

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือน และความแตกต่าง ระหว่างภาษาและ วัฒนธรรมของเจ้า ของภาษากับภาษา และวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้ อย่างมี วิจารณญาณ	1. เข้าใจความ ต่างต่างระหว่างภาษา ต่างประเทศกับภาษา ไทยในเรื่องเสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยคและข้อความ ง่าย ๆ	1. เข้าใจความ ต่างต่างระหว่างภาษา ต่างประเทศกับภาษา ไทยในเรื่องเสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความ ง่าย ๆ และนำไปใช้ อย่างมีวิจารณญาณ	1. เข้าใจความ ต่างต่างระหว่างภาษา ต่างประเทศกับภาษา ไทยในเรื่องเสียง สระ พยัญชนะ คำ วลี ประโยค และข้อความ ที่ซับซ้อน และนำไปใช้ อย่างถูกต้องและ เหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ค 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ	2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย	2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้อย่างเหมาะสม	2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาและนำไปใช้อย่างเหมาะสม
	3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้และความบันเทิง	3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิงและการเข้าสู่สังคม	3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้ ความบันเทิง การเข้าสู่สังคมและอาชีพ
	4. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม	4. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม	4. เห็นคุณค่าและเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ
			5. ตระหนักในคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมที่เรียนและนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศ ในการเชื่อมโยง ความรู้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นและ เป็นพื้นฐานในการ พัฒนาและเปิด โลกทัศน์ของตน	1. เข้าใจคำ กลุ่มคำ ภาษาต่างประเทศที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ	1. เข้าใจและถ่ายทอด เนื้อหาสาระภาษา ต่างประเทศง่าย ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ	1. เข้าใจและถ่ายทอด เนื้อหาสาระภาษา ต่างประเทศง่าย ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ๆ จาก แหล่งข้อมูลที่ หลากหลาย
	2. ถ่ายทอดความ หมายของคำและกลุ่ม คำที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ	2. ถ่ายทอดความ หมายของคำและกลุ่ม คำที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ	2. ถ่ายทอดความ หมายของคำและกลุ่ม คำที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม สาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ ด้วยวิธีการที่ หลากหลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1-3	ป. 4-6	ม. 1-3
มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษา ต่างประเทศตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม	1. ใช้ภาษา ต่างประเทศตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ใน สถานศึกษา	1. ใช้ภาษา ต่างประเทศตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ใน สถานศึกษาด้วยวิธี การและรูปแบบง่าย ๆ	1. ใช้ภาษาต่าง ประเทศตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ใน สถานศึกษา ด้วยวิธี การและรูปแบบที่ หลากหลาย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1 – 3	ป. 4 – 6	ม. 1 – 3
มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษา ต่างประเทศตาม สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม		2. ใช้ภาษา ต่างประเทศสื่อสารกับ บุคคลภายในสถาน ศึกษา	2. ใช้ภาษา ต่างประเทศสื่อสารกับ บุคคลภายในสถาน ศึกษาและชุมชน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น			
มาตรฐาน	ป. 1 – 3	ป. 4 – 6	ม. 1 – 3
มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษา ต่างประเทศเป็น เครื่องมือในการ เรียนรู้ การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ การสร้างความ ร่วมมือ และการอยู่ ร่วมกันในสังคม	1. ใช้ภาษา ต่างประเทศอย่างง่าย เพื่อสื่อสารขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน	1. ใช้ภาษา ต่างประเทศอย่างง่าย เพื่อสื่อสารขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริง	1. ใช้ภาษา ต่างประเทศอย่างง่าย เพื่อสื่อสารขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับอาชีพในสถาน การณ์จำลองหรือ สถานการณ์จริง
		2. ใช้ภาษา ต่างประเทศในการ ปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นและ แสดงความคิดเห็น ของตนอย่าง เหมาะสม	2. ใช้ภาษา ต่างประเทศในการ ปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยรู้จักควบคุมตนเอง รับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น แสดงความ คิดเห็นของตนอย่าง เหมาะสมและเจรจา โน้มน้าว ต่อรองอย่าง มีเหตุผล

ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจคำสั้ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง และประโยคง่าย ๆ ในสถานการณ์ใกล้ตัว	- คำสั้ง คำขอร้อง ภาษาท่าทาง ประโยคง่าย ๆ
2. อ่านออกเสียงคำ กลุ่มคำและประโยคง่าย ๆ ได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียง	- คำ กลุ่มคำ ประโยคง่าย ๆ
3. เข้าใจคำ กลุ่มคำ และประโยค โดยถ่ายโอนเป็นภาพหรือสัญลักษณ์ง่าย ๆ	- คำ กลุ่มคำ ประโยค ถ่ายโอนเป็นภาพ สัญลักษณ์ง่าย ๆ
4. เข้าใจบทสนทนา เรื่องสั้น ๆ หรือนิทานง่าย ๆ ที่มีภาพประกอบ	- บทสนทนา เรื่องสั้น นิทานง่าย ๆ ที่มีภาพประกอบ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น โดยใช้เทคโนโลยีและการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยใช้สื่อวัตรกรรมง่าย ๆ	- ภาษาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. ใช้ภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อใช้แสดงความต้องการของตน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีง่าย ๆ ที่มีอยู่ในสถานศึกษา	- ภาษาง่าย ๆ เพื่อใช้แสดงความต้องการของตน
3. ใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อให้และขอข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษา และผลจากการฝึกทักษะง่าย ๆ	- ภาษาง่าย ๆ เพื่อขอ / ให้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล สิ่งต่าง ๆ รอบตัว
4. ใช้ภาษาง่าย ๆ เพื่อแสดงความรู้สึกของตน โดยใช้ประโยชน์จากสื่อการเรียนทางภาษาและผลจากการฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งรู้วิธีการเรียนภาษาต่างประเทศที่ได้ผล	- ภาษาง่าย ๆ เพื่อใช้แสดงความรู้สึกของตน

มาตรฐาน ต 1.3 เข้าใจกระบวนการพูด การเขียนและสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็นและความคิดรวบยอดในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งใกล้ตัวทั่วไป ด้วยท่าทาง ภาพ คำ และข้อความสั้น ๆ	- ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สิ่งใกล้ตัวทั่วไปด้วย ท่าทาง ภาพ คำ และข้อความสั้น ๆ
2. นำเสนอความคิดรวบยอดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในกิจวัตรประจำวัน	- ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ในกิจวัตรประจำวัน
3. นำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อข้อมูล ข้อเท็จจริง ได้อย่างถูกต้อง	- ความคิดเห็นต่อข้อมูล ข้อเท็จจริง
4. นำเสนอกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย ตามความสนใจ ด้วยความสนุกสนาน	- กิจกรรมทางภาษา

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจรูปแบบ พฤติกรรม และ การใช้ถ้อยคำ สำนวนง่าย ๆ ในการติดต่อปฏิสัมพันธ์ตาม วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	- รูปแบบ พฤติกรรม การใช้ถ้อยคำสำนวน ง่าย ๆ
2. รู้จักขนบธรรมเนียม ประเพณี เทศกาล งานฉลองในวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	- ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของ เจ้าของภาษา

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับภาษาไทยในเรื่องเสียง สรพัญชนะ คำ วลี ประโยคและข้อความง่าย ๆ	- ความแตกต่างระหว่างภาษาต่างประเทศกับ ภาษาไทย
2. เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับ วัฒนธรรมไทย	- ความเหมือน ความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและวัฒนธรรมไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
3. เห็นประโยชน์ของการรู้ภาษาต่างประเทศในการแสวงหาความรู้และความบันเทิง	- ประโยชน์ของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
4. สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม	- กิจกรรมทางภาษา วัฒนธรรม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของตน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจคำ กลุ่มคำภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ	- คำ กลุ่มคำ ภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
2. ถ่ายทอดความหมายของคำและกลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ	- ความหมายของคำ กลุ่มคำ ที่เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เป็นภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา	- ใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา

มาตรฐาน ต 4.2 สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. ใช้ภาษาต่างประเทศอย่างง่ายเพื่อสื่อสารขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตน	- ภาษาต่างประเทศง่าย ๆ เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น

4. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลจากรายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร (2546: 18-20) กล่าวว่ากรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจากหน่วยงานทั้ง 2 หน่วยงานคือ เทศบาลนครหลวงและองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร ซึ่งหน่วยงานทั้งสองได้ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2514 จากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 24 และ 25 โดยเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานคร เป็นการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครกรุงเทพและเทศบาลนครธนบุรี ทั้งนี้โดยเทศบาลทั้งสองรับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี 2481 และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพมหานคร เป็นการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี โดยองค์การทั้งสองโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2509

การจัดการศึกษาในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่จัดตั้งโรงเรียนทวยราษฎร์ขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2427 ที่วัดมหรธรรณพาราม และขยายออกไปโดยจัดตั้งองค์การบริหารมณฑลศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2430 และเป็นกระทรวงธรรมการเมื่อปี พ.ศ. 2435 นั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2441 ได้มีโครงการศึกษาเกิดขึ้น โดยแบ่งความรับผิดชอบให้กรมศึกษาธิการของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และให้กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษาในหัวเมืองร่วมกับพระสงฆ์ ภายหลังได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปถึงระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ. 2454 ถึง พ.ศ. 2474 มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการประถมศึกษา 3 กระทรวง คือ

1. กระทรวงนครบาล รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนกลาง
2. กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค
3. กระทรวงธรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานให้การศึกษาเป็นไปตามนโยบาย

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับและหลายรูปแบบ ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.1 จัดอยู่ในรูปของอนุบาลศึกษา
  - 1.2 จัดอยู่ในรูปศูนย์เลี้ยงดูเด็ก หรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในความรับผิดชอบของ

สำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่เปิดดำเนินการและสำนักอนามัยซึ่งเปิดสถานเลี้ยงเด็กกลางวัน และให้การสนับสนุนบ้านเลี้ยงเด็ก

2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษา และสำนักงานเขต มีโรงเรียนจำนวน 431 โรงเรียน ซึ่งตั้งอยู่กระจายทั่วพื้นที่ 50 สำนักงานเขต

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 โรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักการศึกษาและสำนักงานเขต

4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์กรุงเทพมหานครและวชิรพยาบาล ในความรับผิดชอบของสำนักการแพทย์

5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร และการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนผู้ใหญ่ จัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

ภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ส่วนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา อาศัยแนวทางตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2531 ซึ่งเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานครได้จัดขึ้นในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยได้รับมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบดำเนินการได้ เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ซึ่งกรุงเทพมหานครจัดเป็นการเสริมจากที่กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ เพื่อสนองนโยบายรัฐบาลในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชนของไทย และเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติอนุมัติเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ในปีการศึกษา 2546 กรุงเทพมหานครมีจำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 431 โรง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 400 คน) มีจำนวน 104 โรง โรงเรียนที่มีขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 400-800 คน) มีจำนวน 155 โรง และโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 ขึ้นไป) มีจำนวน 172 โรง (กองวิชาการ, 2546)

5. โครงการอบรม สัมมนาครูผู้สอนภาษาจีนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักการศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนตามโครงการอบรม สัมมนาครูผู้สอนภาษาจีนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 12 พฤษภาคม - 6 สิงหาคม 2546 เป็นเวลา 60 วันทำการ ณ โรงแรมแม่น้ำ เขตบางคอแหลมตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงได้สร้างโอกาสให้นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครได้เรียนรู้ภาษาอื่นนอกจากภาษาอังกฤษที่นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนอยู่แล้ว โดยเริ่มที่ภาษาจีนก่อนภาษาอื่น ทั้งนี้มีโครงการที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2544 จนถึงปัจจุบัน ดังนี้

1. โครงการตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครกับกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ระยะที่ 1 การแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาโดยประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ส่งวิทยากรซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านการสอนภาษาจีน โดยเฉพาะจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในมณฑลยูนนาน จำนวน 4 คนมาให้ความรู้ทางด้านภาษาจีนแก่ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 คน และศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษา จำนวน 2 คน รวมเป็น 40 คน ระหว่างวันที่ 2 เมษายน - 4 พฤษภาคม 2544 เป็นเวลา 1 เดือน ณ ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม

ระยะที่ 2 มหาวิทยาลัยยูนนานได้ให้ทุนแก่ข้าราชการดังกล่าวเข้ารับการอบรมหลักสูตร The Teacher's Chinese Training Program เป็นเวลา 1 เดือน ณ มหาวิทยาลัยยูนนาน ซึ่งผลของการอบรมครั้งนี้ทำให้ครูมีความก้าวหน้าด้านการสื่อสารด้วยภาษาจีนขึ้นมาก และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนและท้องถิ่นของตน

ระยะที่ 3 มหาวิทยาลัยยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ให้ทุนแก่ข้าราชการครูกรุงเทพมหานครที่เคยผ่านการอบรมภาษาจีน จำนวน 2 คน ไปศึกษาภาษาจีนในระดับที่สูงขึ้นเป็นเวลา 19 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ - 5 กรกฎาคม 2546

2. โครงการตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครและเทศบาลนครคูหนิง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

โครงการนี้เป็นข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกรุงเทพมหานครและเทศบาลนครคูหนิง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยการแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษาระหว่างกันเป็นเวลา 2 ปี โดยนครคูหนิงได้ส่งครูสอนภาษาจีนจำนวน 2 คนมาให้การอบรมข้าราชการครูสังกัดกรุงเทพ

มหานคร จำนวน 30 คน และกรุงเทพมหานครได้ส่งครูจำนวน 2 คน ไปสอนภาษาไทยที่นคร
คุนหมิงเป็นเวลา 3 เดือนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้โครงการฯ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545
แต่ในปีงบประมาณ 2546 เกิดสถานการณ์ใช้หนี้ระดับชาติเฉียบพลันรุนแรง ทำให้โครงการฯ ในปี
2 ต้องเลื่อนออกไปไม่มีกำหนด

จากการที่ข้าราชการครูกรุงเทพมหานครทั้ง 2 โครงการได้รับการอบรมภาษาจีนดังกล่าว
ทำให้มีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนภาษาจีนจำนวน 46 โรงเรียน มีข้าราชการครู
กรุงเทพมหานคร และศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา ได้รับการอบรมระดับพื้นฐานแล้วรวม 70 คน
ซึ่งบุคลากรเหล่านี้สมควรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน
ภาษาจีนเพิ่มขึ้นอีก แต่เนื่องจาก ขณะนี้ข้าราชการครูดังกล่าวจำนวน 20 คน ไม่สามารถเข้ารับ
การอบรมได้เนื่องจากครูบางคนได้เปลี่ยนตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน บางคนลาออกจาก
ราชการ และบางคนอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ซึ่งหากจะให้การอบรมระดับสูงขึ้นไปจะทำให้กระทบต่อ
การจัดตารางสอนแทนและการดูแลนักเรียนมาก จึงมีข้าราชการครูและศึกษานิเทศก์ที่สามารถเข้า
รับการอบรม ในระดับสูงพร้อมกันได้ จำนวน 48 คน ตาม โครงการอบรม สัมมนาครูผู้สอน
ภาษาจีนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่ผ่านการอบรม
ภาษาจีนมาแล้วให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะภาษาจีนในระดับสูงขึ้นไป
2. เพื่อให้ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนการผลิตและการใช้สื่อที่เหมาะสมกับการสอนภาษาจีนในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้มีความคาดหวังว่าข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการอบรมจะมีความรู้ความ
สามารถด้านทักษะการสื่อสารที่ดีและถูกต้องมากขึ้น สามารถจัดทำและสร้างสื่อการสอนที่เหมาะสม
กับสภาพการจัดการเรียนรู้ และนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนใน
โรงเรียนที่ตนรับผิดชอบจนนักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารกันด้วยภาษาจีนได้ดีขึ้น โดยมีระยะเวลา
ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม - 6 สิงหาคม 2546 เป็นเวลา 60 วันทำการเป็นการอบรม
ภายในประเทศแบบไป - กลับ ตั้งแต่เวลา 8.30 - 15.30 น. ณ โรงแรมแม่น้ำ สำนักงานเขต
บางคอแหลม ทั้งนี้ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. เขียนโครงการและขออนุมัติ
2. ประสานงานกับวิทยากรชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาที่กำลังปฏิบัติการสอนภาษาจีน
ในโรงเรียนภาษาจีนศึกษา (Ma - Ed)

3. ประสานเรื่องห้องฝึกอบรม วัสดุอุปกรณ์ และค่าใช้จ่าย กับโรงแรมแม่น้ำ สำนักงานเขต บางคอแหลม

4. จัดทำคำสั่งให้ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร เข้ารับการอบรม
5. ข้าราชการเข้ารับการอบรม
6. ประเมินผลการอบรม
7. ติดตามการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ
8. สรุปรายงานเสนอผู้บริหารเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ค่าใช้จ่ายของโครงการจะใช้งบประมาณกรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2546 จากงบกลาง รายการค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของโครงการ เป็นเงินทั้งสิ้น 1,657,024 บาท (หนึ่งล้านหกแสนห้าหมื่นเจ็ดพันยี่สิบสี่บาทถ้วน)

ทั้งนี้คาดว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

1. โรงเรียนต้องจัดตารางสอนแทนในช่วงที่ครูเข้ารับการอบรม
2. ครูผู้เข้ารับการอบรมมีพื้นความรู้ไม่เท่ากันทำให้เสียเวลาปรับพื้นฐานความรู้ในระยะแรกของการอบรม

จากการดำเนินงานโครงการ ฯ คาดว่าหลังจากอบรมแล้ว กรุงเทพมหานครจะได้รับผลประโยชน์ ดังนี้

1. กรุงเทพมหานครมีข้าราชการที่มีทักษะในการใช้ภาษาจีนทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ถึงขั้นสามารถสื่อสารภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง
2. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดการเรียนการสอนภาษาจีนได้อย่างมีคุณภาพ
3. กรุงเทพมหานครสามารถสร้างทีมวิทยากรเพื่อช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ภาษาจีนได้อย่างเหมาะสม
4. นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถสื่อสารด้วยภาษาจีนได้อย่างเหมาะสมกับวัยและสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
5. ข้าราชการครูกรุงเทพมหานครที่เข้ารับการอบรม มีความมั่นใจมากขึ้นในการสอน ภาษาจีนในโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ (สำนักการศึกษา, 2546)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัชวาล เปานาเรียง (2539) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน
2. ครูโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ดุสิต ณ สุวรรณ (2539) ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในเขตการศึกษา 2 และ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาในการใช้หลักสูตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านบุคลากร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศและติดตามผลไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการนิเทศและติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนที่สอนระดับชั้นต่างกัน มีปัญหาในการใช้หลักสูตรโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ด้านบุคลากรและด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการนิเทศและติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

6. สำหรับปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า จำนวนครู สื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอ ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผล และประเมินผล และขาดการนิเทศและติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ในการแก้ปัญหาดังกล่าวควรบรรจุครูให้เพียงพอ และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน สนับสนุนการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล จัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งให้มีการนิเทศและติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

นุฎล ชูบุญ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

2. บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 เป็นรายด้านทั้ง 5 ด้านและในภาพรวม จำแนกตามสถานภาพ และวุฒิทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน บุคลากรเหล่านี้มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านบุคลากร ด้านการวัดผลประเมินผล และในภาพรวมแตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สรุปได้ว่า ด้านบุคลากร รัฐควรจัดส่งข้าราชการครูมาช่วยสอนให้เพียงพอทั้งกับจำนวนนักเรียนและให้ครบทุกรายวิชา ด้านการจัดการเรียนการสอน รัฐควรลดเนื้อหาบางรายวิชาเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา และควรจัดอบรมเทคนิคการสอนแก่ครูสอนศาสนา ด้านสื่อการเรียนการสอน รัฐควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์การสอน และหนังสือประจำห้องสมุดทั้งวิชาสามัญและวิชาศาสนา ด้านการวัดผลประเมินผลรัฐควรจัดฝึกอบรมครูผู้สอนศาสนา ในเรื่องการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน รัฐควรจัดให้มีศูนย์วิชาการเข้าไปดูแลแนะนำการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร หรือจัดฝึกอบรมครูผู้สอนในเรื่องการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

นางนัยนา ศิริมานะกุล (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาด้านการบริหารและบริการหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านขาดงบประมาณในการจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน แก้ไขโดยประชาสัมพันธ์ขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง ปัญหาครูมีภาระรับผิดชอบทั้งงานสอนและงานพิเศษมาก แก้ไขโดยจัดให้ครูภาษาอังกฤษทำงานพิเศษบ้างแต่ไม่ใช่หัวหน้างาน ปัญหาการกระจายคาบสอนแต่ละวันไม่ตรงใจผู้สอนและมีคาบสอนต่อเนื่องกันมากไม่มีเวลาพัก แก้ไขโดยผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจัดตารางสอนพยายามจัดตารางสอนของครูแต่ละคนให้เหมาะสมที่สุด ปัญหาโรงเรียนไม่ได้จัดทำวัสดุหลักสูตรไว้บริการแก่ครูผู้สอน แก้ไขโดยให้บุคลากรในหมวดวิชารับผิดชอบดูแลในการจัดทำวัสดุเอง ปัญหาขนาดห้องเรียนไม่พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน แก้ไขโดยใช้อาคารเอนกประสงค์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด แก้ไขโดยใช้งบประมาณในแต่ละปีที่ได้พัฒนางานเป็นเรื่อง ๆ ไปให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ปัญหาเอกสารสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนค้นคว้าไม่เพียงพอ แก้ไขโดยจัดทำโครงการเสนอขอของงบประมาณในการจัดซื้อ ปัญหาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ แก้ไขโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการในหน่วยงานที่ศึกษานิเทศก์จัด ปัญหาไม่ได้วางแผนในการประเมินผลการดำเนินการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน แก้ไขโดยศึกษาการดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรจากกรมวิชาการ ปัญหาครูผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร แก้ไขโดยครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แจงเรื่องการใช้หลักสูตรแก่นักเรียนในชั้นที่ตนสอน

2. ในด้านการสอนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาครูสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนสอบเข้ามหาวิทยาลัยมากกว่ามุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร แก้ไขโดยครูผู้สอนปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องทั้งมุ่งเน้นเข้ามหาวิทยาลัย และเพื่อการสื่อสาร ปัญหาครูผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการสอนอย่างเพียงพอ แก้ไขโดยจัดทำแผนการสอนในช่วงปิดภาคเรียนหรือทำนอกเวลาเรียน ปัญหานักเรียนไม่ทำงานที่มอบให้ แก้ไขโดยให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม ปัญหาไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ แก้ไขโดยครูใช้ของจริงหรือสิ่งที่เห็นจริงในชีวิตประจำวันเป็นสื่อในการเรียนการสอน ปัญหาครูขาดความรู้และทักษะในการใช้สื่อ แก้ไขโดยให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ปัญหานักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แก้ไขโดยครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยมอบงานให้รับผิดชอบแล้วให้คะแนน ปัญหาครูมีงานมากไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม แก้ไขโดยให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนและใช้แบบเรียนสำเร็จรูป ปัญหาเอกสารสำหรับศึกษา ค้นคว้า ที่

เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลมีไม่เพียงพอ แก้ไขโดยขอเอกสารและคู่มือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลจากกรมวิชาการ

เกรียงศักดิ์ จินาพงศ์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 พบว่า โดยภาพรวมและด้านการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร ด้านการบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ด้านการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ด้านการจัดทำแผนการสอน ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร ด้านการบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านการบำรุงขวัญเพื่อให้กำลังใจแก่ครู อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน ปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยภาพรวมและด้านการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สำหรับด้านการเตรียมบุคลากรเพื่อใช้หลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร ด้านการบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร ด้านการบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการจัดทำแผนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 4 ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. ข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) มีดังนี้ ควรอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ควรจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับวิชาเอกหรือตามความรู้ความสามารถ ควรมีเอกสารคู่มือการบริหารและบริการวัสดุหลักสูตร ควรมีเอกสารและคู่มือการใช้หลักสูตร ควรพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ควรจัดทำแผนการสอนสำเร็จรูป ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรมีการประเมินผลตามสภาพจริง ควรนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ควรจัดหารางวัล

เกียรติบัตรมอบให้ครูดีเด่นในแต่ละวิชา

ณัชร นกสกุล (2545) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนทวารวดี มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ มีประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมระหว่าง 1 - 5 ปี เคยสอนเด็กปกติก่อนที่จะมาสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมมากกว่า 10 ปี ครูส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ

2. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากในด้านการเตรียมนักศึกษาครู มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องนักศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความอดทน และมีเมตตา เป็นผู้ที่มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก สำหรับครูประจำการต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมในด้านการศึกษาพิเศษ และภาวะปัญญาอ่อน และต้องการให้สถานศึกษามีการเตรียมผู้บริหาร ครูทุกคน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3. ในด้านการปฏิบัติการของผู้สอนโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การเรียนการสอนเน้นเนื้อหาที่จำเป็นต้องใช้ในการชีวิตประจำวัน มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็ก จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการเคลื่อนไหวและการใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย ปัญหาที่พบ ไม่มีครูที่เลี้ยงช่วยสอน ขาดครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนใช้หลักสูตรเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก) อยู่ในระดับปานกลางใช้เกณฑ์การประเมินผลเด็กปกติในการประเมินเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่มีการวางแผนการสอนร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ

4. ครูผู้สอนที่มีอายุ 26 - 35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นและการปฏิบัติการใช้หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านประสบการณ์ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วม 6 - 10 ปี และเด็กปกติก่อนที่จะมาสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 - 5 ปี มีความคิดเห็นและการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นและการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก กลุ่มทวารวดีมีความคิดเห็นในด้านการเตรียมผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด และกลุ่มโรงเรียนนอทยานมีการปฏิบัติการของผู้สอนมากกว่ากลุ่มอื่น

เมฆินทร์ เจริญ (2546) ได้ศึกษาการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการประเมินผล และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการเตรียมความพร้อม

2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการบริหารหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการประเมินผล

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด คือ ควรสนับสนุน และจัดสรรงบประมาณเพื่อการเตรียมความพร้อม และการบริหารหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบ ผู้บริหารโรงเรียนควรควบคุมกำกับ ติดตามประเมินผล และให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างจริงจัง

ภาวิณี บุญทา (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน) : กรณีศึกษาโรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดทำหลักสูตร โรงเรียนมีการจัดตั้งโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน โดยมอบให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำหลักสูตร มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร เน้นการเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารและการประกอบวิชาชีพ กำหนดเนื้อหาสาระและกิจกรรม จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีเกณฑ์ในการกำหนดวิธีวัดและประเมินผลทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนทำการวัดผลโดยเน้นการวัดผลตามสภาพจริง

2. การใช้หลักสูตร ในด้านการบริหารหลักสูตร มีการจัดเตรียมบุคลากรโดยจัดส่งครูเข้าอบรมและประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดครูเข้าสอนตรงตามวิชาเอก ครูจะมีคาบสอนเฉลี่ยเท่ากัน มีการจัดห้องศูนย์ภาษาจีนและห้องปฏิบัติการทางภาษา งบประมาณได้รับส่วนใหญ่นำมาใช้ในการอบรมพัฒนา การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน และเป็นค่าตอบแทนครูผู้สอน ได้รับการสนับสนุนด้านสื่อการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ และครูจัดหาสื่อการสอนบางอย่างด้วยตนเอง มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยส่วนใหญ่ใช้วิธีประชาสัมพันธ์ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ผู้บริหารนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการนิเทศการสอนในชั้นเรียน ปัญหาที่พบคือ การขาดแคลนครูผู้สอน สื่อการสอนที่มีไม่ตรงกับความต้องการของครู ขาดงบประมาณ ขาดความต่อเนื่องในการนิเทศการสอน และครูมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาจัดทำแผนการสอนได้ครบทุกรายวิชา ทำให้ขาดความต่อเนื่องเมื่อมีครูขาดหรือลา

3. ในด้านการสอน ครูผู้สอนส่วนหนึ่งจัดทำกำหนดการสอน และแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายตามประสบการณ์ของครูผู้สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสถานการณ์จริง จัดสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล มีวิธีการวัดผลและประเมินผลเรียนที่หลากหลายทั้งในด้านการฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูแต่ละคน ปัญหาที่พบคือครูบางคนขาดประสบการณ์และทักษะในการสอน ขาดทักษะในการใช้สื่อการสอนและขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดสอนซ่อมเสริม

จากสาระสำคัญของทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการนำหลักสูตรไปใช้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรทุกฝ่ายจะต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และคอยสนับสนุนให้ความช่วยเหลือแก่ทางสถานศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อให้หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมาสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของทุกฝ่าย และนำไปประกอบในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนคือบุคคลสำคัญในการใช้หลักสูตร แต่จากงานวิจัยยังพบว่าครูผู้สอนยังขาดความพร้อม ขาดทักษะในเรื่องที่สอน ขาดสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งยังขาดความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในชั้นเรียน โดยผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ได้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป